

Beeld/spraak

Kristof GHYSELINCK / Jozefien VAN HUFFEL

NAZARETH | Liefde druk je het best uit met kreeft en cava, een prijzig parfum of een kussensloop met een hart erop. Dat is toch wat reclamemakers en etalages ons ook dit jaar weer wilden doen geloven, in de aanloop naar Sint-Valentijn. In Nazareth deden jonge koppels het anders. Op uitnodiging van de parochie vierden ze hun genegenheid simpelweg in de kerk waar ze trouwden of zullen trouwen. Liefde is: schouder aan schouder op een kerkstoel zitten. En enkele bescheiden rieten hartjes aan het altaar vooraan.

Het maatpak van Leonard Cohen

Thee & Televisie

Marcel VAN NIEUWENBORGH

„ Aan *Old Ideas*, de jongste cd van Leonard Cohen, kon ik niet weerstaan. Gelukkig waren op het internet, nog vóór de cd in de winkel lag, de meeste liedjes al te beluisteren. Enkele jaren geleden had ik blindelings en vol verwachting het kerstalbum van Bob Dylan aangeschaft, die andere krasse knar, maar dat bleek echt niet meer te doen. De 77-jarige Cohen valt dan weer best mee. Vooral het eerste nummer, *Going Home*, doet zelfs denken aan de vertrouwde deuntjes uit de betere jaren. Poëzie met een vleugje zelfspot: „*I love to speak with Leonard, / He's a sportsman and a shepherd / He's a lazy bastard living in a suit.*” (Ik praat graag met Leonard. Hij is een sportman en een herder, een luie drommel in maatpak).

Cohen interviewde ik ooit voor de krant. Hij excuseerde zich toen dat hij, als gevolg van een feestje voor een jarige dame uit zijn orkest de avond voordien, een beetje hees was. Cohen hees? Niks van gemerkt. Ik herinner me ook nog heel goed de *suit* waarover hij nu zingt, dat donkerblauwe maatpak met stevige witte krijtstrepen dat van de Canadees een verzilverde Siciliaan maakte. Het was nog vóór de zanger zich had teruggetrokken op een kale berg.

In 1994 trok Cohen zich terug in Mount Baldy in het Californische hooggebergte. Hij ging er leven in een boeddhistisch klooster boven de sneeuwgrens, een zengemeenschap geleid door zijn vriend Joshua Sasaki Roshi. Cohens

kloosternaam Jikan betekende ‘hij die voortaan geen woord meer uitbrengt’. De zanger stak er zich in een monnikspij, ooit ontworpen voor Oost-Aziatische boogschutters uit de twaalfde eeuw. Een vestimentaire uitrusting die zo'n twintig kilogram weegt en die hij in zijn jongste dichtbundel *Book of Longing* beschrijft in *Early Morning at Mt. Baldy*.

Dat pak viel best te verdragen, want het kon koud zijn, daar op de enige plek in Californië die de winter kent. Maar blijkbaar was dat ruwe boetekleed voor Cohen niet afdoende om los te raken van zijn aardse verlangens. De bekoringen van Sint-Antonius moeten zwaar zijn geweest. De officiële naam van Mount Baldy is niet toevallig Mount San Antonio.

De zanger die zichzelf *a ladies' man* noemde en al meer dan een halve eeuw neuzelt over intrigerende vrouwen die hem ontglippen, vertoonde al vlug ontberingsverschijnselen. Een tabakloos bestaan op grote hoogte moet voor de man met de eeuwige peuk in de rechtermondhoek ook niet te harden zijn geweest. Had hij van zijn doorrookte stem niet zijn handelsmerk gemaakt?

Op een ochtend stak hij een sigaret op en kwam hij naar beneden. En wanneer hij later weer een pakje sigaretten gaat halen, vindt hij meteen ook de Liefde terug. „*O my Love / I found You again / I went out / for a pack of cigarettes / and there You were.*”

In Cohens oeuvre (zestien albums, elf dichtbundels, twee romans) zijn religie en poëzie erg verweven. Lange tijd beschouwde de zanger zich als een nieuwe psalmist.

God komt ook geregeld voor in zijn jongste verzenbundel, maar wordt onveranderlijk met joods-religieuze omzichtigheid „G-d” gespeld. De Cohens behoren in Israël van oudsher tot de priesterkaste. In de familie komen tal van rabbijnen voor. Zijn overgrootvader liet de synagoge van Montréal bouwen. De kleine Leonard had echter een Iers kindermisje en vandaar wellicht dat in zijn teksten Jezus van Nazaret wel eens over het water aan komt wandelen.

Leonard Cohen liet zich, terwijl hij als monnik op de kale berg verbleef, pluimen door zijn vrouwelijke manager die ervandoor ging met zijn pensioenfonds. De dichter Cohen ging ooit luidop versjes zingen, omdat hij met poëzie op papier zijn boterham niet kon beleggen. Hij verkocht miljoenen albums, maar was de jongste jaren verplicht om nog even door te neuzelen. De zanger beseft echter dat *Old Ideas* wel eens zijn laatste album zou kunnen zijn: „*I've got no future, I know my days are few,*” zingt hij met gesmoorde stem, „ik heb geen toekomst, ik weet dat mijn dagen zijn geteld.” Een elegant testament.”